

ЕТИЧНИЙ КОДЕКС ВЧИТЕЛЯ

ВСТУП

Сучасний світ переживає гострі проблеми свого розвитку. Це стосується питань не стільки соціально-економічної, політичної сфери, оскільки – культурної, морально-духовної. Визначальна роль у їх розв'язанні належить системі освіти, а в ній – педагогові. Не викликає сумніву, що від висоти рівня етичного розвитку педагога, зокрема вихователя, вчителя, викладача значною мірою залежить моральне здоров'я нації, її прогресивний поступ і щасливе майбутнє.

У педагогічній справі роль моральності особливо велика, оскільки тут сама мораль виконує педагогічні функції: вчитель значною мірою формує духовний світ а, отже, й моральність дитини. Впливаючи на особистість дитини й взаємодіючи з дітьми, вчитель постійно проникає у внутрішній духовний світ дитини. Цей момент проникнення досить відповідальний і вимагає від педагога, крім глибоких професійних знань й умінь, демонстрації високої загальної культури, моральності, тактовності.

Етичні вимоги до вчителя та його діяльності відображені у нормативно-правових документах про освіту (закони України «Про освіту», «Про дошкільну освіту», «Про загальну середню освіту», «Про вищу освіту») та Етичному кодексі українського педагога.

У статті 6 Закону України «Про освіту» визначено, що засадами державної політики у сфері освіти та принципами освітньої діяльності є:

- людиноцентризм;
- гуманізм;
- демократизм;
- академічна доброчесність;
- свобода в освіті;
- виховання патріотизму, поваги до культурних цінностей Українського народу, його історико-культурного надбання і традицій;

- формування поваги до прав і свобод людини, нетерпимості до приниження її честі та гідності, фізичного або психічного насильства, а також до дискримінації за будь-якими ознаками;

- формування громадянської культури та культури демократії;

- формування культури здорового способу життя, екологічної культури і дбайливого ставлення до довкілля;

- нетерпимість до проявів корупції та хабарництва та ін..

У статті 54 Закону України «Про освіту» говориться, що «...Педагогічні, науково-педагогічні та наукові працівники зобов'язані:

- дотримуватися педагогічної етики;

- поважати гідність, права, свободи і законні інтереси всіх учасників освітнього процесу;

- настановленням і особистим прикладом утверджувати повагу до суспільної моралі та суспільних цінностей, зокрема правди, справедливості, патріотизму, гуманізму, толерантності, працелюбства та ін.

У статті 58 Закону України «Про вищу освіту» визначено обов'язки науково-педагогічних, наукових і педагогічних працівників:

- дотримуватися норм педагогічної етики, моралі, поважати гідність осіб, які навчаються у закладах вищої освіти, прищеплювати їм любов до України, виховувати їх у дусі українського патріотизму і поваги до Конституції України та державних символів України;

- дотримуватися в освітньому процесі та науковій (творчій) діяльності академічної доброчесності та забезпечувати її дотримання здобувачами вищої освіти.

Мета Нової української школи – виховати інноватора та громадянина, який вміє ухвалювати відповідальні рішення та дотримується прав людини. Досягнення цієї мети потребує від вчителя усвідомлення високих етичних стандартів діяльності і поведінки, принципів істини, добра, краси і досконалості, гармонійного поєднання інтересів учня та інших людей.

Ш.Амонашвілі вважає, що учитель – це людина, яка не лише вчить, повчає, наставляє, формує духовний світ дитини, а є носієм добра, любові, гідності й поваги. Тому вчитель має любити кожну дитину, бути гуманним – добрим, відвертим, щирим, відданим, мудрим, терпеливим, добромислячим; позбутися заздрості; шукати і знаходити в людині добре, від поганої людини – відходити (залишити її з поганим) («Учитель має стати героєм духу»).

У «Маніфесті гуманної педагогіки» говориться про те, що учитель повинен сприяти духовно-моральному становленню учня:

- виховувати Людиною Благородною і Великодушною;
- розвивати духовність і моральність;
- давати знання про блага;
- вчити виражати, берегти і утверджувати в житті свободу, волю;
- любити батьківщину, цінувати і бережливо ставитися до культури свого народу і людства.

Щоб школа для дітей стала школою радості, учителю потрібно: бути духовною і мислячою особистістю; облагороджувати свій характер, бути терпеливим; вдосконалювати мистецтво любити дітей, ближнього, радіти всьому піднесеному і прекрасному; керуватися в розв'язанні педагогічних завдань мудрістю; читати праці класиків педагогіки. Варто учителеві дотримуватися трьох заповідей:

- 1) вірити в безмежну любов до дитини;
- 2) вірити у свої здібності;
- 3) вірити у гуманний підхід до дитини.

Ш.О.Амонашвілі звертає увагу на такі головні особистісні якості учителя:

По-перше, потрібно любити дітей такими, якими вони є: однаково любити і бешкетника, і слухняного, і працьовитого, і лінивого, розумного, і тугодума.

По-друге, вміти розуміти дітей, тобто зайняти їх позицію, приймати їх турботи і справи як важливі та рахуватися з ними. До турбот дитячих проявляти повагу. Розуміти дітей означає не підкоряти їх нашій волі, владі. Розуміти дитячі почуття, емоції, переживання їх сердець.

По-третє, бути оптимістами, вірити в могутню силу виховання. Педагог має глибоко вникати у внутрішній світ дитини, в залежності від нього і шукати шляхи навчання і розвитку.

По-четверте, в учителіві має бути присутнє все найкраще, що подобається в людині: і посмішка, і строгість, і стриманість, і скромність, і чуйність, і щедрість, і інтелігентність, і комунікативність, і любов до життя.

Ш.О.Амонашвілі характеризує гуманного учителя таким чином:

1. Гуманний учитель має жити багатогранним духовним життям і бути зразком одухотвореної діяльності.

2. Гуманний учитель має бути Благородним і Великодушним в спілкуванні з дітьми, кожною дитиною.

3. Гуманний учитель має берегти чистоту своїх думок, щоб виховувати в кожній дитині відповідальність за свої думки, слова, вчинки, мудрість.

4. Гуманний учитель має бути вільною людиною, пам'ятати про те, що він творить свою долю і буде нести відповідальність за свої вчинки.

5. Гуманний учитель має нести любов до дітей, до кожної дитини, удосконалювати це мистецтво любові.

6. Гуманний учитель має бути духовною особистістю.

7. Гуманний учитель має постійно прагнути до самовдосконалення.

За його переконаннями, вчитель – це Рицар Гуманної Педагогіки. Він зобов'язаний служити таким заповідям:

1. Вважати себе соратником у Бога.

2. Любити кожную дитину щиро, вірно і мудро.

3. Бути мужнім захисником дитини дитинства.

4. Вірити в безмежність кожної Дитини.

5. Вірити у свою педагогічну діяльність.

6. Вірити в перетворюючу силу Гуманної педагогіки.

7. Оволодіти терпінням у вихованні Дитини.

8. Приймати будь-яку дитину такою, якою вона є, і прагнути зрозуміти її.

9. Бути оптимістом у відношенні до кожної Дитини.

10. Прагнути до оновлення і самовдосконалення, зрощувати в собі мудрість серця.

У сучасній педагогіці та психології визначені домінантні, периферійні, негативні та професійно недопустимі якості особистості вчителя.

Домінантними вважають якості, відсутність кожної з яких унеможливило б ефективне здійснення педагогічної діяльності: гуманність, громадянська відповідальність, соціальна активність, справжня інтелігентність, правдивість, справедливість, порядність, чесність, гідність, працьовитість, самовідданість, інноваційність мислення, любов до предмета.

Периферійними є якості, які не здійснюють вирішального впливу на ефективність педагогічної праці, проте сприяють її успішності: привітність, почуття гумору, артистизм, мудрість, зовнішня привабливість.

Негативними є якості, що призводять до зниження ефективності педагогічної діяльності: байдужість до учнів, упередженість, зарозумілість, мстивість, невірні оцінки, байдужість до предмета, розсіяність.

Професійно недопустимими є ті, що ведуть до професійної непридатності вчителя: наявність шкідливих звичок (алкоголізм, наркоманія), моральна неохайність, рукоприкладство, грубість, некомпетентність у питаннях викладання і виховання, обмеженість світогляду, безпринциповість, безвідповідальність.

Сучасний вчитель має **бути носієм моральної культури:**

- володіти почуттям гумору і педагогічною майстерністю;
- бути комунікабельним і креативним;
- відчувати аудиторію, володіти ораторським мистецтвом;
- бути харизматичним і впевненим у собі;
- поважати і вірити в учня;
- бути відповідальним і справедливим;
- а головне – людяним!

Вагомі людські якості особистості вчителя

- ***емпатія*** – вміння побачити світ очима учнів, розуміти його так само, як вони, сприймаючи їх вчинки з тих самих позицій і водночас уміти сказати іншим про своє розуміння і дати можливість підтвердити чи заперечити ці уявлення іншим;

- ***доброзичливість*** – здатність демонструвати своє позитивне ставлення, симпатію, готовність підтримати учня;

- ***делікатність*** – ввічливість, м'якість у спілкуванні з учнями, колегами;

- ***автентичність*** – здатність бути самим собою у відносинах з учнями, колегами;

- ***відкритість*** – готовність відкрити учням свій внутрішній світ, бути щирим, уміти говорити по свої почуття і думки, транслювати їх;

- ***конкретність*** – відмова від загальних міркувань, уміння давати конкретні відповіді на запитання;

- ***безпосередність***;

- ***комунікабельність*** – інтерес до учнів, схильність до спілкування ними, легкість у спілкуванні.

Розробка і дотримання педагогами професійних етичних норм та правил розглядається професійним педагогічним співтовариством як необхідна і фундаментальна засада повноцінного функціонування системи освіти та головна умова реалізації ним важливої соціально-культурної і духовної ролі в сучасному суспільстві.

Головна мета вчителя – *навчити учня мислити, відчувати та любити.*

Даний кодекс покликаний систематизувати та закріпити єдину систему норм і правил моралі в усіх видах діяльності вчителя.

Мета етичного кодексу вчителя – визначення незаперечних принципів роботи в інтересах учнів, сприяння втіленню ідеалів гуманізму, моральної та соціальної справедливості у професійній діяльності та суспільстві в цілому.

Розділ 1. Загальні положення

Стаття 1. Співвідношення «Етичного кодексу вчителя» і чинного законодавства про педагогіку та виховання дитини

(1) Норми «Етичного кодексу вчителя» (далі - Кодексу) не відмінюють і не замінюють положень чинного законодавства, а доповнюють та конкретизують його.

(2) Вчитель поважає закон і визнає свою відповідальність перед учнем та законом.

Стаття 2. Дія Кодексу за предметом, колом осіб та в часі

(1) Дія Кодексу поширюється на всі види професійної діяльності педагога та на іншу його діяльність, яка не повинна суперечити його професійними обов'язкам як педагога або підірвати престиж професії.

(2) Дія цього Кодексу поширюється також на всіх, хто працює в системі освіти.

Стаття 3. Основні терміни Кодексу

Вживані у Кодексі терміни слід вважати такими, що мають наступний зміст:

Етичний кодекс педагога – це система норм і правил поведінки та діяльності педагога, що базуються на гуманістичних засадах, загальнолюдських цінностях та принципах біоетики.

Педагог – особа (вчитель, викладач, вихователь, наставник), яка веде викладацьку та/або виховну діяльність, або розробляє проблеми педагогіки у сфері освіти та виховання.

Учень – об'єкт-суб'єкт педагогічної діяльності, дитина чи інша особа, яка добровільно і свідомо або за проханням батьків звернулися за навчанням чи вихованням.

Місія педагога – всебічний гармонійний розвиток учня, формування відповідальності за власне життя та життя оточуючих, виховання свідомого

громадянина.

Автономія – право, яке має особа на визнання сталості системи цінностей, життєвих позицій та планів особи, спроможність до прийняття усвідомленого і вільного від зовнішнього впливу рішення; уособлення певних моральних цінностей.

Компетентність – здатність учня та педагога, інших зацікавлених сторін розуміти інформацію і приймати самостійні рішення відповідно до поставленої мети і притаманної кожному суб'єкту системи цінностей.

Конфіденційність – нерозголошення інформації про особистість, що отримана в ході професійної діяльності, довірливість, сутоприватність

Розділ 2. Основні принципи педагогічної етики

Стаття 4. Повага до гідності кожної людини

(1) Недопускання жодного прояву зневаги до особистості, адже кожна людина є неповторною та унікальною, має право на самореалізацію, яка не призводить до порушення подібних прав інших людей.

(2) Вчитель завжди повинен пам'ятати про принцип конфіденційності у взаєминах із учнями, батьками, колегами, завжди із повагою ставитися до клієнтів, в жодному випадку не обмежуючи їх волі та прав.

(3) Повага є визначальною рисою педагогічної діяльності, яка передбачає справедливість, рівність прав, довіру до людини, уважне та ввічливе ставлення до її прагнень, чуйність, делікатність, скромність. Порушенням цього принципу є фізичне насилля, зневажливе ставлення, несправедливість, нерівність, грубість, психологічний тиск та травмування тощо.

Стаття 5. Толерантність

(1) Вчителі повинні поважати, приймати й правильно розуміти велику розмаїтість культур нашого світу, наших форм самовираження, способів прояву людської індивідуальності.

(2) Визнавати відмінності людей і виявляти терпимість до кожного, не нав'язувати окремі погляди, переконання.

Стаття 6. Твори благо

(1) Діяльність вчителя спрямована на всебічний розвиток учня з метою виховання свідомого громадянина та допомоги в його адаптації до життя в суспільстві.

(2) Вчитель, який навчає учня, виконує свою місію з любов'ю та повагою до життя учня.

(3) Вчитель дотримується принципів загальнолюдської та професійної моралі, є чесним та беззастережно відданим своїм обов'язкам.

(4) Педагог у всіх випадках запобігає завданню шкоди учневі, не має права наражати учня на небезпеку, повинен захищати учня від будь-яких шкідливих впливів.

(5) Педагог не може пропонувати учневі знання, які загрожують життю учня або суспільству в цілому, використовувати методи, які негативно впливають на психічний або фізичний стан здоров'я.

(6) Усунення вчителем авторитарного стилю спілкування з учнями, батьками, колегами.

(7) Повага до позиції вихованця навіть тоді, коли він відмовляється виконувати висунуті вимоги. Якщо педагог не поважає вихованця через те, що він має власну позицію, то тим самим не визнає індивідуального буття особистості, її краси, своєрідності й чарівності.

(8) Розвиток у вчителя і учнів позитивної установки на особистість один одного. Суб'єкт-суб'єктний характер організації навчання і виховання скеровує установку вчителя й учня на активний пошук готовності взаєморозуміння, проникнення у світ почуттів і переживань. За таких умов і відбувається спрямованість людини на людину.

Стаття 7. Педагогічний оптимізм

(1) Наявність у вчителя і учнів світовідчуттів, просякнутих життєрадісністю, вірою в майбутнє, успіх, схильність у всьому бачити хороше, світле. Оптимізм усуває недоброзичливість, злість, підозру у взаєминах між педагогом і вихованцем, створює живу, радісну атмосферу спілкування і взаєморозуміння, викликає відчуття щастя.

(2) Відсутність одноманітності у педагогічній діяльності вчителя. В'ялість, пасивність, інертність освітнього процесу суперечать динамічному розвитку дитини.

Стаття 8. Колективізм

(1) Головною метою формування та діяльності дитячого колективу є особистість, її здібності, інтереси, потреби, розкриття творчого потенціалу.

(2) Фундаментальною основою колективістського виховання є створення в дитячому колективі системи гуманних відносин.

(3) Забезпечення свободи кожної особистості в колективі.

(4) Збереження демократичних традицій організації життя дітей у колективі – самоуправління, гласність, виборність і зміну лідерів, свідомий порядок, дисципліну, самообмеження.

Стаття 9. Громадянськість і патріотизм

(1) Наявність у педагога почуттів власної гідності, внутрішньої свободи особистості, дисциплінованості, відповідальності, поваги й довіри до інших громадян і до державної влади.

(2) Учитель повинен бути здатним виконувати свої обов'язки, вміти гармонійно поєднувати патріотичні національні і наднаціональні, загальнолюдські почуття.

Стаття 10. Принцип автономії педагога

(1) Необхідною умовою педагогічної діяльності є максимальна

незалежність педагога у дотриманні своїх професійних прав і обов'язків, що передбачає свободу педагога від будь-якого зовнішнього тиску чи втручання в його діяльність, а також від впливу своїх особистих інтересів.

(2) Педагог не допускає у своїй професійній діяльності компромісів, якщо такі компроміси розходяться з інтересами мети освітянської діяльності.

(3) Педагог має право на вільний творчий педагогічний експеримент в межах чинного законодавства України.

(4) Педагог не нав'язує навчання лише з метою власного прибутку.

Стаття 11. Домінантність інтересів учня

(1) У межах дотримання вимог законодавства педагог у своїй професійній діяльності дотримується переваги інтересів учня перед власними інтересами, балансу професійних інтересів, інтересів колег, партнерів, співробітників, інтересів батьків або законних представників дитини.

(2) Педагог має вміти вислуховувати та давати поради, розуміти глибинні причини психологічних ускладнень учня, незалежно від факторів, що обумовлюють виникнення цих ускладнень.

(3) Педагог допомагає учневі за всіх обставин коректно та дбайливо.

(4) Педагог має підводити учня до саморозкриття і творчості, управляти педагогічним процесом без примушення, вселяти в учня радість, доброзичливість, упевненість і оптимізм, відповідальність за власне життя, життя на Землі.

(5) У всіх випадках, коли погляди учня на процес навчання в чомусь відрізняються від думки педагога, останній, не зважаючи на це, повинен прагнути знайти порозуміння з учнем, морально його підтримати.

Стаття 12. Компетентність та сумлінність

(1) Суспільна значущість і складність професійних обов'язків педагога вимагає від нього високого рівня професійної підготовки, фундаментальних знань теорії і практики виховання та навчання, опанування відповідними

методами та технологіями педагогічної діяльності.

(2) Педагог використовує (у межах можливого) всі необхідні для досягнення позитивного педагогічного результату засоби, сучасні знання, методи педагогіки та виховання, у разі потреби - звертається до інших спеціалістів.

(3) Педагог користується науковими досягненнями, проявляючи обачливість і беручи до уваги можливі наслідки своїх висловлювань серед учнів. При цьому необхідно уникати вчинків та висловлювань рекламного характеру, як на свою особисту користь, так і на користь установ і організацій, які педагог представляє, на користь справи з сумнівними наслідками.

Стаття 13. Чесність та порядність

(1) Педагог як у своїй професійній діяльності, так і у приватному житті чесний і порядний в усіх питаннях.

(2) Педагог поважає права, законні інтереси, честь, гідність, репутацію та почуття осіб, з якими він спілкується.

(3) Педагог уникає:

- будь-якої дії, спрямованої на ствердження несправедливості;
- вимагання винагороди, яка не встановлена чинним Законодавством України.

(4) Педагог повинен бути чесним, бути вірним даному слову.

(5) Педагог поважає право кожного учня вільно вибирати для себе педагога. Він зобов'язаний допомогти учневі здійснити це право.

Стаття 14. Вміння слухати та стримано висловлюватися

(1) Слухаючи, треба:

- забути особисті упередження проти співрозмовника;
- не поспішати з відповідями й висновками;
- розмежовувати факти й думки;
- бути неупередженими в оцінці того, що ви почули від співрозмовника;

- дійсно слухати, а не робити вигляд, начебто слухаєте, не відволікатися на сторонні думки.

(2) Треба бути терплячим, зважати на манеру розмови співрозмовника, пам'ятати, що мета будь-якої форми ділової комунікації – правильне розуміння, яке неможливе, якщо ви не вмієте слухати співрозмовника.

(3) Стримано висловлюватися означає:

- вчитель не має права без згоди свого співрозмовника розголошувати або розкривати особисту інформацію, отриману ним у ході спілкування або надання освітніх послуг, при доступі до особистих справ учнів, а також використовувати її у власних цілях.

(4) Вчителі повинні постійно тримати в полі зору чинники, що можуть спричинити конфлікти, та бути достатньо стриманими, щоб етично їх вирішити.

Стаття 15. Довіра та взаємодовіра

(1) Вчитель має сприяти благополуччю кожної дитини, забезпечити автономію, самостійність, індивідуальну безпеку особи кожного учня;

(2) Вчитель має створити доброзичливу атмосферу для відчуття гармонії зі світом і оточуючими людьми, доброзичливість, спонтанність, природність прагнення до самореалізації своїх можливостей і здібностей – риси психологічного портрета особистості, що розвивається на основі базової установки на довіру.

(3) Взаємодопомога, турбота один про одного; співпраця з учнями, батьками, колегами.

Стаття 16. Культура поведінки

(1) Педагог гідний своєму покликанню у всіх проявах свого життя, дотримується високого рівня культури поведінки, поводить стримано та тактовно, зберігає самоконтроль і витримку, стежить за своїм зовнішнім виглядом.

(2) Педагог вміє створювати в учнівському колективі атмосферу доброзичливості, взаємопідтримки, взаємодопомоги, творчої співпраці,

зацікавленості в отриманні нових знань.

(3) Педагог відмовляється у вихованні від авторитарності та категоричності і намагається виконати свій обов'язок без погроз, примушення і насильства.

Розділ 3. Зобов'язання педагога щодо учня

Стаття 17. Вищий обов'язок педагога – виховання свідомої, освіченої відповідно до вимог часу людини

(1) Педагог приймає на себе особисту моральну відповідальність за всебічний розвиток учня.

(2) Педагог розвиває в учневі віру в своїх вихователів, віру в своїх товаришів, віру в людей, віру в самого себе.

(3) Педагог відкриває учневі радість спілкування: радість сумісного пізнання, сумісної праці, гри, відпочинку.

(4) Педагог сприяє реалізації права учня на здобуття ним сучасних, всебічних знань, необхідних умінь і навичок.

(5) Педагог виховує в учневі чесне і благородне ставлення до оточуючого світу, до інших людей, до себе.

Стаття 18. Педагог готовий поважати автономію учня

(1) Педагог поважає психофізичну і духовну цілісність, моральні ідеали, особисту честь і гідність учня та сприяє їх розвитку при наданні педагогічних послуг.

(2) Педагог поважає автономію учня навіть у тому випадку, якщо він не схвалює відмову учня від запропонованих дій.

(3) Учень має право вільно висловлювати свої думки та мати власну позицію у процесі обговорення навчального матеріалу.

(4) Негуманне ставлення до учня, приниження людської гідності, використання в особистих інтересах праці учня неприпустимі.

(5) Педагог поважає право кожного учня вільно вибирати для себе

педагога. Він зобов'язаний допомогти учневі здійснити це право.

Стаття 19. Педагог забезпечує конфіденційність інформації

(1) Педагог не має права розголошувати інформацію про особистість учня навіть після закінчення навчання, за винятком випадків професійних консультацій чи обставин, передбачених законом.

(2) Педагог не вправі розголошувати без дозволу учня чи його законного представника відомості про особисте життя учня, отримані в ході виховання та навчання.

(3) При використанні конфіденційної інформації в навчальному процесі, науково-дослідній роботі, в публікаціях забезпечується анонімність учня.

(4) Представлення інформації про учня (колишнього учня) на наукових конференціях, в наукових публікаціях, у засобах масової інформації є етичним тільки в тому випадку, якщо учень або його законні представники цілком проінформовані про можливу втрату конфіденційності, усвідомлюють це й у письмовому вигляді дають добровільну згоду на таке представлення.

Стаття 20. Педагог сприяє встановленню з учнем відносин взаємного співробітництва та співтворчості на благо учня

(1) Педагог розглядає учбовий процес як відкритий процес соціального партнерства, якому притаманна особиста відповідальність усіх учасників.

(2) Педагог виявляє професійний такт і високу культуру в спілкуванні та роботі з учнем.

(3) Встановлення довірчих взаємовідносин співробітництва та співтворчості між педагогом і учнем визначають успіх навчання та виховання і є одним із головних обов'язків педагога.

(4) Педагог сприяє усвідомленню та реалізації відповідального ставлення учня до процесу навчання, активно залучає учнів до розвитку шкільного самоврядування

(5) В усіх випадках невідкладного педагогічного втручання педагог повинен донести до свідомості учня необхідність та доцільність цих дій.

(6) Якщо стан учня виключає можливість довірчих взаємовідносин з педагогом, їх встановлюють з його законними представниками, родиною чи близькими йому людьми, або звертаються за допомогою до відповідного фахівця.

Стаття 21. Педагог дотримується принципу тендерної рівності

(1) Педагог неухильно дотримується принципу рівності чоловіків та жінок на основі паритетності при наданні їм послуг освіти.

(2) Педагог сприяє розкриттю знань про роль чоловіків і жінок, що відведена їм у розвитку суспільства.

Стаття 22 Відмова педагога від надання педагогічних послуг

(1) Педагог не несе відповідальності за виховання та навчання учня в разі відмови його чи його законних представників від послуг педагога.

(2) Педагог має право відмовитися від виховання та навчання учня з особистих причин.

Стаття 23. Оплата праці педагога визначається нормами діючого законодавства

(1) Педагог не має права пропонувати учневі ніякі додаткові платні освітні послуги.

(2) У випадках, якщо не визначені норми, педагог може оцінювати свою діяльність з врахуванням якості освітніх послуг.

(3) Оцінка діяльності педагога повинна враховувати:

- складність і унікальність запропонованих послуг;
- необхідні уміння і навички педагога;
- якість виконуваної роботи.

Розділ 4.

Зобов'язання педагога щодо батьків неповнолітнього учня

Стаття 24. Надання педагогічної допомоги батькам учня

(1) При виконанні та навчанні неповнолітніх учнів педагог спирається на допомогу батьків, опікунів чи інших законних представників, залучає їх як співробітників та однодумців до процесу виховання учня. Педагог та батьки мають бути єдиною командою у вихованні та навчанні учня.

(2) Педагог зрозуміло та об'єктивно інформує батьків (опікунів чи інших законних представників) про стан навчання та виховання учня для створення спільної позиції стосовно допомоги учневі у навчанні.

(3) Педагог будує взаємовідносини з батьками (опікунів чи інших законних представників) учня на правах взаємної поваги, довіри, доброти, тактовності та відвертості.

Стаття 25. Педагог не втручається без професійно обумовлених причин у справи родини та приватне життя учня

(1) Ступінь втручання педагога в приватне життя учня визначається винятково професійною необхідністю, коли існує загроза життю, здоров'ю та розвитку учня.

(2) Педагог роз'яснює батькам, опікунам чи законним представникам учня необхідність, мету і методи передбачуваного педагогічного втручання.

(3) Якщо неповнолітній вимагає конфіденційності в наданні педагогічних послуг, педагог з'ясовує причини, з яких його учень не бажає інформування батьків або інших законних представників і пояснює необхідність залучення останніх до його виконання.

Розділ 5. Взаємовідносини і взаємодія педагогів

Стаття 26. Взаємини між педагогами

(1) Принципи поваги до своєї професії домінує у всіх сферах діяльності педагога: професійній, громадській, публіцистичній. Свою діяльність він

спрямовує на збереження та підвищення її престижності.

(2) Педагог поважає права іншого педагога як людини та фахівця.

(3) Взаємини між педагогами будуються на підставі колегіальності, рівноправності, чесності, справедливості, порядності, довіри, а також готовності поділитися своїми професійними знаннями та досвідом.

(4) Педагоги допомагають один одному у подоланні труднощів та у складних випадках. У разі виникнення розбіжностей між колегами, слід шукати колегіальних шляхів їх усунення, у разі потреби – за посередництвом етичного комітету відповідної професійної асоціації.

(5) Обов'язок кожного педагога – неупереджено аналізувати як власні помилки, так і помилки своїх колег. Виявлення з їхніми думками чи діями, критика на їх адресу повинні бути об'єктивними, аргументованими і необразливими.

(6) Обговорення діяльності колег у присутності учня або його батьків (опікунів чи інших законних представників) є неприпустимими. Спроби завоювати собі авторитет шляхом дискредитації колег є неетичними.

(7) Моральний обов'язок педагога активно протидіяти практиці безчесних і некомпетентних колег, а також різного роду непрофесіоналів, що наносять шкоду розвитку та життю учня.

(8) Педагог усвідомлює межі між професійним і приватним спілкуванням під час виконання ним своїх професійних обов'язків.

Стаття 27. Приватний педагог

(1) Педагог (за необхідністю) може погодитися на консультацію чи репетиторство учневі, бажану учнем або його батьками (опікунами чи іншими законами представниками).

(2) Приватний педагог має право відмовитися навчати чи припинити навчання за умови, що це не заподіє школи учневі.

Розділ 6. Педагогічні табу

Стаття 28. Непристойна поведінка вчителя:

- використовувати нецензурні вирази, жести;
- підвищувати голос і грубо кричати;
- давати учням прізвиська, демонстративно змінювати їх імена й прізвища;
- робити образливі зауваження про зовнішність і одяг учнів;
- привселюдно обговорювати особисте життя або особистісні недоліки вчителів і учнів.

Стаття 29. Фізичне та психічне приниження, насильницький вплив, маніпулювання службовим станом:

- заборонено погрожувати учням, залякувати їх;
- призначати грошову плату за будь-які послуги;
- здійснювати телефонні дзвінки або відправлення повідомлень погрозливого характеру;
- здійснювати переслідування будь-кого за будь-яких мотивів у будь-якій формі.

Стаття 30. Перебування в нетверезому стані, вживання та розповсюдження психотропних речовин (алкоголь, тютюн, наркотики, деякі ліки, що впливають на психічний стан людини, використання азартних ігор на території закладу освіти).

Стаття 31. Користування засобами мобільного зв'язку під час засідань проведення засідань, нарад будь-яких підрозділів, зборів трудового колективу, конференцій, аудиторних занять, у бібліотеці.

Стаття 32. Академічна неетичність, до основних форм неетичної академічної поведінки вчителя належать:

- плагіат та фальсифікація результатів науково-практичного дослідження;
- запізнення на заняття та консультації;

- передчасне завершення навчальних занять;
- недотримання графіка проведення навчальних занять і змісту робочої програми дисципліни.

Стаття 33 Розповсюдження інформації, яка може нанести шкоду іміджу закладу освіти

Недопустимим є: розголошення учителями інформації, яка має конфіденційний або службовий характер, а також неперевіреної інформації стосовно діяльності закладу, інформації, пов'язаної з конфліктними ситуаціями, особистим життям учнів і колег.

Стаття 34 Хабарництво

Забороняється вимагання грошової компенсації чи винагороди за отримання оцінки з певного предмета.

Розділ 7. Самовдосконалення педагога

Стаття 35 Педагог відповідальний за безперервне підвищення та удосконалення професійного рівня та самовдосконалення

(1)Обов'язок педагога – свідомо оцінити роль, яку він може взяти на себе в конкретному випадку в залежності від своєї компетентності, інтелекту, обставин та середовища.

(2)Професійна компетентність та авторитет педагога базується на його здатності бути стриманим, чуйним, чутливим, доброзичливим, принциповим, творчим, здатним засвоювати передовий досвід і передати його іншим.

(3)Педагог здобуває, застосовує і поглиблює наукові знання, поширює відповідну інформацію серед учнів, колег, громадськості, одержує консультації і використовує допомогу фахівців інших спеціальностей, якщо це необхідно.

(4)Педагог-керівник навчального закладу, формуючи педагогічний колектив, усвідомлює власну відповідальність за підтримку та розвиток професійної компетентності педагогічного колективу.

Розділ 8. Педагог і суспільство

Стаття 36. Участь у громадському житті

(1) У своїй громадській роботі педагог пам'ятає про свою підвищену суспільну відповідальність, обумовлену його професійною діяльністю. Педагог спрямовує авторитет своєї професії та свого професійного співтовариства на захист загальнолюдських цінностей та принципів моралі.

(2) Реалізуючи у громадській роботі свій соціальний ідеал, педагог завжди пам'ятає про свою особливу роль вихователя, носія світла знань.

(3) Педагог має бути прикладом участі у громадському житті суспільства завдяки своїй неупередженій громадянській позиції, благочинній діяльності.

(4) Педагог не повинен зловживати своїм авторитетом для задоволення своїх особистих або політичних інтересів за рахунок учнів.

(5) Громадянська свідомість педагога виявляється у своїх діях, які запобігають втягуванню дітей та молоді у політичні інтриги, маніпулятивний вплив різних політичних технологій.

КЛЯТВА СТУДЕНТА

Хмельницької гуманітарно-педагогічної академії

Я _____
вибрала професію учителя за покликом серця, тому перед Богом, совістю і людьми клянуся:

- Любити дітей і бути готовим в будь-яку хвилину «повернутися в дитинство».
- Навчаючи інших, постійно навчатися самому, не втративши прагнення до знань впродовж усього життя.
- Бути гідним прикладом для школярів.
- Бачити і поважати в учневі особистість, не нашкодити йому словом і ділом.
- Поважати своїх колег і наставників, підтримувати їх і допомагати їм у нашій спільній справі.
- Нести відповідальність за свої слова і вчинки.
- Навчитись слухати і розуміти кожну маленьку людину.
- Зрозумівши свій неправильний вибір професії, не калічити життя дітей.

Девіз: «Мистецтвом та любов'ю до людини, працею та знаннями»